

Dalida (17 stycznia 1933 w Kairze - 3 maja 1987 w Paryżu)

Ta francusko-włoska piosenkarka z Kairu,

miała adoratorów i kochanków tylu,

że gdy została sama,

zaczął się życia dramat,

odeszła jak Kleopatra, królowa Nilu.

(ebs)

Dalida - francuska piosenkarka włoskiego pochodzenia, aktorka i modelka.

<https://www.youtube.com/watch?v=QzmaNwKhLXA>

Urodziła się 17 stycznia 1933 w Kairze jako Iolanda Cristina Gigliotti, córka pierwszego skrzypka Opery Narodowej w Kairze, Pietra Gigliotti'ego (1904-1945) i krawcowej Giuseppiny (de domo Rossi; 1910-1971), Włochów pochodzących z Serrastretta w Kalabrii. Piosenkarka miała dwóch braci, Orlanda i Brunona. Młoda Iolanda Gigliotti uczęszczała do Scuola Tecnica Commerciale Maria Ausiliatrice, katolickiej szkoły dla włoskiej młodzieży w Shoubrii (dzielnicy Kairu). Pobierała również lekcje śpiewu.

W 1950 rozpoczęła karierę modelki biorąc udział w konkursach piękności, a także nawiązując współpracę z kairskim domem mody Donna. W 1954 zdobyła tytuł Miss Egiptu, wkrótce potem wyjechała do Paryża. We Francji rozpoczęła karierę filmową. Jej pierwsze filmy nie odniosły sukcesu, ale zaczęła występować na estradach koncertowych i w kabaretach, śpiewając po francusku, włosku, a także w innych językach. Nagrywała piosenki, używając pseudonimu scenicznego "Dalida", a jej drugi utwór, zatytułowany "Bambino", przyniósł jej natychmiastową sławę.

<https://www.youtube.com/watch?v=nSmpbGHe8oE>

Pseudonim piosenkarki powstał od imienia biblijnego Dalila, której rolę grała w szkolnym teatrze, i w którym zmieniła drugie "l" na "d". W 1957 wystąpiła w paryskiej Olympii jako artystka otwierająca występ Charles'a Aznavoura i w tym samym roku Gilberta Bécaud. Zaczęła nagrywać w kilku językach, koncertując także poza Francją - występowała m.in. w Carnegie Hall w Nowym Jorku pod koniec 1978.

Podczas kariery nagrała 500 piosenek po francusku, z których 200 zostało przetłumaczonych na włoski, a 300 na inne języki. Nagrywała w 8 językach - francuskim, włoskim, hiszpańskim, flamandzkim, niemieckim, angielskim, hebrajskim i arabskim:

<https://www.youtube.com/watch?v=WG1VPVEqNGc>

Sprzedziała ponad 170 milionów nagrań na całym świecie, zdobywając 70 złotych płyt. W 1974 jej przeboje zostały nagrodzone Oscarem za Światowy Sukces Piosenkarski oraz platynową płytą w krajach Beneluksu. Przez cały rok 1974 piosenki Dalidy były numerem 1 na listach dwunastu różnych krajów: w dziewięciu krajach rekordy bił "Gigi l'amoroso", w trzech innych "Il venait d'avoir dix-huit ans". Jako pierwsza, piosenką "J'attendrai" z 1976, wylansowała we Francji styl disco. W tym samym roku śpiewała "Besame Mucho" ("Embrasse-Moi").

<https://www.youtube.com/watch?v=FypubGs5U3g>

W piosence "Parole, parole..." towarzyszył jej Alain Delon:

https://www.youtube.com/watch?v=_ifJapuqYiU

W 1981 została uhonorowana specjalnie dla niej utworzoną Diamentową Płytą za 25 lat sukcesów.

Dalida dwukrotnie odwiedziła Polskę, pierwszy raz w 1963 na zaproszenie Lucjana Kydryńskiego, drugi raz w 1983.

<https://www.youtube.com/watch?v=ZVqSqSc9dgQ>

Dalida w wieku dziecięcym miała chory wzrok, przeszła w życiu kilka operacji oczu.

W 1961 wyszła za mąż za Luciena Morisse'a. Małżeństwo to zakończyło się po kilku miesiącach, ponieważ piosenkarka związała się z Jeanem Sobieskim (ojcem amerykańskiej aktorki Leelee Sobieski). Kilka lat po rozwodzie, Morisse popełnił samobójstwo. W 1967 nowy kochanek, włoski śpiewak Luigi Tenco, także odebrał sobie życie strzałem w głowę (pod wpływem porażki na Festiwalu Piosenki Włoskiej w San Remo), a ona sama próbowała po tym zdarzeniu popełnić samobójstwo. Żyła także z Richardem Chanfrayem, od którego odeszła w 1981. W lipcu 1983 popełnił on samobójstwo wraz z nową towarzyszką, trując się spalinami samochodowymi.

W nocy z 2 na 3 maja 1987 roku Dalida popełniła samobójstwo połykając 120 pigułek nasennych i popijając je

whisky. Zostawiła notatkę: "Życie stało się dla mnie nie do zniesienia... Wybaczcie mi". Pochowano ją na cmentarzu Montmartre w Paryżu. Jej połączony grób zdobi statua naturalnej wielkości.

<https://www.youtube.com/watch?v=Es3nuwvNr0Q>

Dalida była poliglotką: jej ojczystym językiem był język włoski, gdy mieszkała w Egipcie nauczyła się arabskiego i francuskiego, po rozpoczęciu międzynarodowej kariery poznała w zaawansowanym stopniu język angielski, posługiwała się również językami niemieckim i hiszpańskim na poziomie komunikatywnym, potrafiła również mówić w języku japońskim w stopniu podstawowym.

Określenie typu głosu Dalidy, jak u wielu artystów estradowych, jest trudne. Prawdopodobnie był to mezzosopran lub kontralt o skali trzech oktaw i ciemnej barwie. W większości jej utworów swobodnie operowała skalą altu, sięgając co najmniej do połowy oktawy małej, jak i dwukreślnej.

W 1997 róg ulic Girardon i Abreuvoir w Butte Montmartre w Paryżu został przemianowany na plac Dalidy. Tam, ku pamięci artystki, wzniesiono jej popiersie naturalnej wielkości. W 2001 francuski rząd uhonorował Dalidę znaczkiem pocztowym ze zdjęciem, który sprzedano w liczbie 10 157 601 egzemplarzy. W 2007, w dniach od 11 maja do 8 września, z okazji 20. rocznicy jej śmierci, w paryskim ratuszu zorganizowana została wystawa "Une vie", na której oprócz 40 sukien zaprezentowano inne osobiste przedmioty artystki, jej korespondencję, zdjęcia, nagrania, złote płyty itp. Ze względu na zainteresowanie wystawą czas jej otwarcia postanowiono przedłużyć do 29 września. Zwiedziło ją blisko 300 tysięcy osób.

W 2016 dla uczczenia 30. rocznicy śmierci artystki wyprodukowano film produkcji francuskiej "Dalida. Skazana na miłość" w reżyserii Francuzki Lisy Azuelos (rok premiery podany na filmie to 2017). W roli głównej wystąpiła Włoszka Sveva Alviti, występują aktorzy z kilku różnych państw m.in. Riccardo Scamarcio, Jean-Paul Rouve (fr.), Nicolas Duvauchelle, Alessandro Borghi (fr.), Valentina Carli, Brenno Placido, Niels Schneider.

<https://www.youtube.com/watch?v=QGgtO0WP9KU>

8 kwietnia 2018 roku w Teatrze Kwadrat w Warszawie miała miejsce premiera spektaklu "DalidAmore, czyli kochaj, całuj i płacz" w reżyserii Ewy Kasprzyk.

Piosenki wykonywane przez Dalidę, pochodziły z różnych nurtów: popu, rock'n'rolla, czy ballady. Pojawiło się "J'attendrai", pierwsza piosenka po francusku. Odniosłszy sukces, kontynuowała pracę, wydając cały album w stylu disco. Jej największy hit z tego zbioru to "Laissez-moi danser... Monday, Tuesday" (co tłumaczy się na polski jako "Pozwólcie mi tańczyć").

<https://www.youtube.com/watch?v=MFOe5sGnQK0>

Jej ostatnia znana piosenka disco to "Americana" z 1981, jeśli wziąć pod uwagę, że utwór "Jouez Bouzuki" z 1982 to nowa wersja greckiej piosenki disco-pop z lat 70.